

Fundusze Europejskie

Kontrola podwykonawców jako jeden z elementów mających wpływ na bezpieczeństwo

Adam Wiktorowski

Warszawa, 7 września 2026

Fundusze
Europejskie

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

I. Cel przepisów o podwykonawstwie w dziedzinach OiB

Nie jest nim przede wszystkim ochrona podwykonawców (jak w zamówieniach klasycznych).

- Otwarcie rynku dla małych i średnich przedsiębiorstw;
- Rozwój krajowej bazy przemysłowo-obronnej;
- Zwiększenie konkurencji na rynku obronnym;
- Dywersyfikacja bazy dostawców sektora obronnego

Cel przepisów o podwykonawstwie w dziedzinach OiB

- Zapewnienie bezpieczeństwa dostaw;
- Ograniczenie ryzyka zakłócenia łańcucha dostaw;
- Ochrona podstawowych interesów bezpieczeństwa państwa
- Budowanie odporności przemysłu obronnego;

II. Dopuszczenie podwykonawstwa

- W zamówieniach udzielanych w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa, wykonawca może powierzyć wykonanie części zamówienia podwykonawcy (art. 462 ust. 1 Pzp).
- Wykonawcy przysługuje swoboda decyzji co do tego, czy w ogóle zamierza powierzyć wykonanie części zamówienia podwykonawcom, swoboda wyboru części zamówienia, której wykonanie powierzy podwykonawcom oraz swoboda wyboru podwykonawców w wyjątkami określonymi w przepisach dotyczących zamówień udzielanych w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa (OiB).

Informacja o wymaganiach w zakresie podwykonawstwa

- Zamawiający, udzielając zamówienia w dziedzinach OiB, może nałożyć na wykonawcę także szczególne wymagania związane z realizacją umowy w sprawie zamówienia dotyczące podwykonawstwa.
- Informacja o wymaganiach jest podawana w ogłoszeniu o zamówieniu lub w innym dokumencie wszczynającym postępowanie.
- Wymagania te mogą być określone także w trybach zamówienia niekonkurencyjnych w zaproszeniu do negocjacji.

III. Katalog dopuszczalnych wymagań zamawiającego (art. 409)

- Katalog dopuszczalnych wymagań zamawiającego w zakresie podwykonawstwa ma charakter zamknięty.
- 1. Uprawnienie żądania od wykonawcy wskazania w ofercie części zamówienia, której wykonanie powierzone zostanie podwykonawcom, oraz podania nazw podwykonawców wraz z przedmiotem umów o podwykonawstwo, dla których są oni proponowani, jak również niezwłocznego informowania o wszelkich zmianach dotyczących podwykonawców.
- 2. Uprawnienie do nałożenia na wykonawcę, któremu udzielono zamówienia, obowiązku wyłonienia podwykonawców w konkurencyjnym postępowaniu zgodnie z art. 423-430 Pzp.
- 3. Ustalenie obowiązkowego poziomu podwykonawstwa rozumianego jako odsetek wartości zamówienia, którego realizacja ma być powierzona podwykonawcom, maksimum 30%.
- 4. Określenie obowiązkowego poziomu podwykonawstwa przy jednoczesnym nałożeniu obowiązku wyboru podwykonawców w procedurze konkurencyjnej w odniesieniu do umów o podwykonawstwa zawieranych powyżej obowiązkowego poziomu podwykonawstwa. (art. 409 ust. 1 Pzp)

Katalog dopuszczalnych wymagań zamawiającego (art. 409 ust. 2)

■ W przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 4:

- 1) zamawiający określa przedział, o którym mowa w ust. 1 pkt 4, w sposób proporcjonalny do przedmiotu i wartości zamówienia oraz charakteru zaangażowanego sektora przemysłu, obejmującego poziom konkurencji na danym rynku oraz odpowiednie kwalifikacje techniczne bazy przemysłowej;
- 2) łączna wartość umów o podwykonawstwo, które wykonawca będzie zobowiązany zawrzeć, nie może przekroczyć 30% wartości zamówienia udzielonego wykonawcy;
- 3) każdy procent wartości umowy o podwykonawstwo mieszczący się w przedziale, o którym mowa w ust. 1 pkt 4, uznaje się za spełniający wymagania dotyczące podwykonawstwa;
- 4) do zawarcia umowy o podwykonawstwo stosuje się przepisy art. 423-430;
- 5) wykonawca wskazuje w ofercie część zamówienia, którą powierzy podwykonawcom, w celu spełnienia obowiązku zawarcia umów o podwykonawstwo.

IV. Ogłoszenie o zamówieniu na podwykonawstwo

- Przekazanie UPUE ogłoszenia o zamówieniu na podwykonawstwo, dla umów o podwykonawstwo równych lub przekraczających progi unijne, odpowiednie stosowanie przepisów o ogłoszeniu, nie dotyczy NbezO oraz WR.
- Wskazanie w ogłoszeniu o zamówieniu na podwykonawstwo:
 - 1) podstaw wykluczenia i warunków udziału w postępowaniu lub kryteriów selekcji przewidzianych przez zamawiającego w postępowaniu o udzielenie zamówienia, a także
 - 2) wszelkich innych kryteriów, które wykonawca zamierza zastosować do wyboru podwykonawców.

Warunki, jakie muszą łącznie spełniać kryteria wyboru

■ Wszystkie kryteria muszą łącznie spełniać następujące warunki:

- 1) mieć obiektywny i niedyskryminujący charakter;
- 2) być spójne z podstawami wykluczenia i warunkami udziału w postępowaniu stosowanymi przez zamawiającego w postępowaniu o udzielenie zamówienia;
- 3) być bezpośrednio związane z przedmiotem umowy o podwykonawstwo
- 4) być współmierne (proporcjonalne) do przedmiotu umowy o podwykonawstwo.

Wybór podwykonawców — przypadki szczególne

- Jeżeli wykonawca zobowiązany do zawarcia umowy o podwykonawstwo, zgodnie z wymaganą procedurą, jest zamawiającym publicznym lub zamawiającym sektorowym, do wyboru podwykonawców stosuje przepisy ustawy właściwe dla udzielania takich zamówień.
- Wykonawca może spełnić wymagania zamawiającego dotyczące wyboru podwykonawcy także przez zawarcie umowy ramowej w sprawie powierzenia podwykonawstwa.
- Przepisy art. 423 i art. 424 pzp stosuje się.

Zamówienia poniżej progów unijnych

- Przepisów art. 423 i art. 424 nie stosuje się do powierzenia wykonania części zamówienia w dziedzinach OiB udzielonego wykonawcy, jeżeli wartość umowy o podwykonawstwo jest mniejsza niż progi unijne.
- W takim przypadku wykonawca, zawierając umowę o podwykonawstwo, stosuje zasady określone w Traktacie o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności dotyczące równego traktowania, uczciwej konkurencji i przejrzystości.

Zasady TFUE w praktyce wyboru podwykonawców

- upublicznienie informacji o planowanym zawarciu umowy o podwykonawstwo
- niedyskryminujący opis przedmiotu umowy,
- obowiązek zapewnienia równego dostępu zainteresowanym podmiotom z innych państw członkowskich,
- wzajemne uznawanie,
- odpowiednie terminy,
- przejrzyste i obiektywne podejście,
- ograniczanie liczby wykonawców w oparciu o obiektywne kryteria,
- prowadzenie ewentualnych negocjacji w sposób równy i niedyskryminujący,
- zgodność ostatecznej decyzji o wyborze podwykonawcy z zasadami ustalonymi na początku postępowania.

V. Prawo kontroli i akceptacji podwykonawców

W toku postępowania oraz realizacji umowy zamawiający może odmówić zgody na zawarcie umowy z proponowanym podwykonawcą, jeżeli:

- zachodzą wobec podwykonawcy podstawy wykluczenia,
 - podwykonawca nie spełnia warunków udziału wymaganych dla realizacji danej części zamówienia.
-
- Zamawiający zawiadamia wykonawcę o powodach odmowy wyrażenia zgody na zawarcie umowy z podwykonawcą, wskazując warunki udziału w postępowaniu, których proponowany podwykonawca nie spełnia, lub podstawy wykluczenia, które zachodzą wobec podwykonawcy.

Prawo żądania zmiany podwykonawcy

Jeżeli podwykonawca utraci wiarygodność niezbędną do wykluczenia zagrożeń dla bezpieczeństwa państwa, zamawiający ma obowiązek zobowiązać wykonawcę do:

- zastąpienia podwykonawcy innym podmiotem,
- albo samodzielnego wykonania tej części zamówienia.

Uprawnienie wynika ze specyfiki zamówień obronnych, gdzie kluczowe znaczenie mają bezpieczeństwo informacji, bezpieczeństwo dostaw oraz ochrona interesów państwa, wykluczenie zagrożenia bezpieczeństwa państwa (art. 427 ust. 3 Pzp).

Utrata wiarygodności podwykonawcy w zamówieniach w dziedzinach OiB

Przykłady utraty wiarygodności:

- utrata wymaganych poświadczeń bezpieczeństwa,
- ujawnienie powiązań stwarzających ryzyko dla bezpieczeństwa państwa,
- naruszenie obowiązków związanych z ochroną informacji niejawnych,
- wystąpienie nowych okoliczności podważających jego wiarygodność w obszarze bezpieczeństwa.

Prawo badania zdolności podwykonawców

- Gdy wykonawca powołuje się na zasoby podwykonawcy, a podwykonawca zostaje wykluczony lub zmieniony, zamawiający może żądać wykazania, że nowy podmiot lub sam wykonawca spełnia wymagania co najmniej w takim samym stopniu jak dotychczasowy podwykonawca.

Powody nie udzielenia zamówienia na podwykonawstwo

Wykonawca nie udziela zamówienia na podwykonawstwo, jeżeli:

- 1) żaden z podwykonawców biorących udział w postępowaniu w sprawie wyboru podwykonawców nie spełnia warunków udziału w postępowaniu lub
 - 2) żadna z ofert złożonych przez podwykonawców biorących udział w postępowaniu w sprawie wyboru podwykonawców nie spełnia wymagań określonych w ogłoszeniu o zamówieniu na podwykonawstwo
- i może to skutkować niespełnieniem przez wykonawcę wymagań wynikających z umowy w sprawie zamówienia publicznego w dziedzinach OiB

VI. Kategorie podmiotów nieuznawanych za podwykonawców

Gdy Zamawiający określił wymogi odnośnie procedury za podwykonawcę nie uznaje się:

- 1) podmiotu, na który wykonawca może wywierać, bezpośrednio lub pośrednio, dominujący wpływ, podmiotu, który może wywierać dominujący wpływ na wykonawcę, podmiotu, który jako wykonawca podlega dominującemu wpływowi innego podmiotu w wyniku stosunku własności, udziału finansowego lub zasad określających jego działanie, w związku z:
 - a) posiadaniem ponad połowy udziałów lub akcji podmiotu pozostającego pod dominującym wpływem lub
 - b) posiadaniem ponad połowy głosów wynikających z udziałów lub akcji tego podmiotu, lub
 - c) prawem do powoływania ponad połowy składu organu zarządzającego lub nadzorczego tego podmiotu;
- 2) grupy podmiotów utworzonych w celu uzyskania zamówienia;
- 3) podmiotu powiązanego z grupą, o której mowa w pkt 2, w sposób określony w pkt 1.

Kategorie podmiotów nie uznawanych za podwykonawców

- Wykonawca podaje w ofercie wykaz podmiotów, które nie mogą być uznane za podwykonawców, i aktualizuje go po zaistnieniu zmian w stosunkach między podmiotami.
- Wykaz zawiera:
 - 1) podmioty powiązane z wykonawcą,
 - 2) wykonawców wspólnie ubiegających się o udzielenie zamówienia,
 - 3) podmioty powiązane z wykonawcami wspólnie ubiegającymi się o udzielenie zamówienia.

VII. W zamówieniach zawierających informacje niejawne

- Zamawiający może zobowiązać wykonawcę do poinformowania podwykonawców o ciążącym na nich obowiązku ochrony informacji niejawnych, które uzyskali w trakcie postępowania o udzielenie zamówienia w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa.
- Jest to uzupełnienie regulacji art. 18 ust. 4 Pzp, zgodnie z którym zamawiający może określić w dokumentach zamówienia lub w ogłoszeniu o zamówieniu wymagania dotyczące zachowania poufnego charakteru informacji przekazanych wykonawcy w toku postępowania o udzielenie zamówienia

W zamówieniach zawierających informacje niejawne

zamawiający może określić wymagania związane z realizacją zamówienia niezbędne do zabezpieczenia bezpieczeństwa informacji niejawnych, w szczególności:

1) żądać złożenia wraz z ofertą:

- a) zobowiązania wykonawcy i już znanych podwykonawców do ochrony informacji niejawnych znajdujących się w ich posiadaniu lub z którymi zapoznają się w trakcie realizacji zamówienia i po jego zakończeniu,
- b) zobowiązania wykonawcy do uzyskania od innych podwykonawców, którym powierzy podwykonawstwo w trakcie realizacji zamówienia, zobowiązań, o których mowa w lit. a, oraz do złożenia ich zamawiającemu przed zawarciem umowy o podwykonawstwo,

W zamówieniach zawierających informacje niejawne

- c) informacji dotyczących już znanych podwykonawców, w tym podania ich imion i nazwisk oraz miejsca zamieszkania albo nazwy i siedziby oraz danych, które umożliwiają zamawiającemu stwierdzenie, że każdy z nich posiada kwalifikacje wymagane do ochrony informacji niejawnych, do których mają dostęp lub które zostaną wytworzone w związku z wykonywaniem umowy o podwykonawstwo,
- d) zobowiązania wykonawcy do dostarczenia informacji, o których mowa w lit. c, dotyczących nowych podwykonawców, przed zawarciem umowy o podwykonawstwo;

W zamówieniach zawierających informacje niejawne

Zamawiający może także:

- określić prawo zweryfikowania lub odsunięcia pracowników wykonawcy, którzy mają brać udział w realizacji zamówienia, zarówno na etapie prowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia, jak również na etapie realizacji umowy w sprawie zamówienia publicznego w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa, jeżeli wymaga tego ochrona podstawowych interesów bezpieczeństwa państwa albo jest to konieczne w celu podniesienia bezpieczeństwa realizowanych zamówień.

Fundusze Europejskie

Dziękuję za uwagę

Fundusze
Europejskie

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

